

Les mer om ...

«Å skille mellom normalt og patologisk innebærer både deskriptive og normative vurderinger. Legens oppgave er å hjelpe, ikke å være samfunnets renholder»

Se leder side 2447

Legearbeid i ulike verdener

Hvordan var livet som amtsfysikus i det fattige Norge på begynnelsen av 1800-tallet? Medisinalberetninger kan gi interessante innblikk i tidligere tiders folkehelse og helsetjenester.

Guovdageaidnu, på norsk Kautokeino, ble i 1960 rammet av en omfattende tuberkuloseepidemi. Tett samarbeid og respekt for samisk kultur og leveste var avgjørende for å få epidemien under kontroll.

I Nepal finnes sykdommer som arter seg annerledes, som kan bli mer langtkomne eller som ikke eksisterer i Norge. Erfaringer fra sju års arbeid som eneste overlege ved et utkantsykehus i Nepal står i kontrast til norsk prioriteringsdebatt.

Side 2484, 2488, 2506

Om vond rygg i norske aviser

Når aviser og ukeblader omtaler vond rygg, skjer det oftest gjennom personhistorier. Det som skrives om risikofaktorer og behandlingstiltak, samsvarer i stor grad med hovedbudskapet i norske retningslinjer for håndtering av korsryggsmerter. Dette kommer frem i en innholdsanalyse av 495 artikler publisert etter 2001. Aviser og ukeblader kan bidra positivt med å få frem god helseinformasjon.

Side 2465

Ekstrem selvneglisjering

Betegnelsen ekstrem selvneglisjering brukes ved omtale av personer som lever sosialt isolert i ekstrem urenslighet – i boliger fulle av søppel og råttent mat og tilgriset av avføring og urin. Mer enn halvparten har ingen påvisbar psykiatrisk lidelse, og de fleste motsetter seg hjelp.

Slike saker er vanskelige å håndtere – respekten for enkeltmenneskers autonomi og ønsket om å hjelpe står mot hverandre. Er det hensiktsmessig å operere med medisinske merkelapper på sosiale fenomener? Hva er normalt, og hva er patologisk?

Side 2447, 2469

Elektrokonvulsiv behandling virker

Pasienter med dyp depresjon har rask effekt av elektrokonvulsiv behandling. Effekten synes å være best ved psykotisk depresjon og hos eldre. Dette viser en gjennomgang av protokoller og journaler for 141 pasienter ved Dikemark sykehus for perioden 1960–95. Selv om vurderingene bygger på journaldata, som kan være usikre, tyder studien på at elektrokonvulsiv behandling er en effektiv og trygg behandling mot alvorlig depresjon.

Side 2460

Små barn bør ikke få efedrin mikstur

Nedre luftveisinfeksjoner gir ofte luftveisobstruksjon og hoste hos små barn. Behandlingseffekten av efedrin mikstur er dårlig dokumentert, og det er rapportert om til dels alvorlige bivirkninger av slike sympatikomimetika. Hos barn over to år kan korttidsvirkende selektive β_2 -agonister til inhalasjon vurderes. Hos barn under to år er ikke-medikamentelle tiltak viktigst.

Side 2474

God jul!

Forhåpentligvis kan julen gi tid til refleksjon og fordypning utover eget fagfelt. Vi håper Tidsskriftets julenummer kan bidra til det. Som vanlig har vi forsøkt å sette sammen en utgave med variert innhold.

Takk til alle dere som har bidratt til Tidsskriftet i året som er gått – som forfattere, som debattanter og, ikke minst, som fagvurderere (s. 2458).

Vi i redaksjonen ønsker alle våre lesere en god jul. Neste nummer kommer fredag 7. januar 2011.

Charlotte Haug

Charlotte Haug
redaktør

Forsiden

Louise Bourgeois. Arch of hysteria, 1993. Polert, patinert bronse. Hengende. 83,8 × 101,6 × 58,4 cm. Cheim & Read and Hauser & Wirth. Foto Allan Finkelman

De smertefulle relasjoner

Julen er tiden for å være sammen. Både fravær og nærvær av relasjon blir ekstra tydelig i denne høytiden. Det helt sentrale tema for kunstneren Louise Bourgeois var nettopp relasjonen; livsnødvendig, men av og til så smertefull.

Se side 2480.